

Nousuvesi nostaa myös pieniä laivoja

There is no translation available, please select a different language.

(julkaistu Savon Sanomissa 26.3.05) Kansalliset ja maantieteelliset rajat ylittävä kaupankäynti, jota myös globalisaatioksi kutsutaan, puhuttaa tämän päivän ihmisiä. Yksille se on uhka, toisille mahdollisuus.

Valveutunut tarkkailija näkee omilla silmillään, että kaikkialla, missä on kanssakäymistä ja kaupankäyntiä yli rajojen, hyvinvointi kasvaa. Missä piikkilanka-aidat ja vartiotornit ovat vielä pystyssä, elämä on kurjaa.

Neuvostoliitto oli maailmanhistorian kallein talouskokeilu. Kommunismi aikaansai taloudellisen romahduksen yhdistettynä ympäristökatastrofiin.

Tarvitsemme itse asiassa paljon enemmän globalisaatiota, jos haluamme nopeasti nostaa maailman köyhien elinoloja. Tässä hankkeessa sosialidemokraatit, talousliberaalit ja maltilliset konservatiivit ovat samalla puolella niitä voimia vastaan, jotka haluavat lisää esteitä ja rajoituksia.

Vastapuolelta löytyy uskonnollisia ääriliikkeitä, yhden asian kansalaisliikkeitä, ympäristöliikkeen ääriäitä, äärioikeistolaisia ja ääriivasemmistolaisia.

Globalisaation militantit vastustajat kuuluvat samaan Kollektiivisten Aatteiden Museon vitriiniin uusnatsien ja taistolaisten kanssa.

Demokratia yhdistettynä markkinatalouteen on ainoa yhteiskuntamuoto, joka ruokkii ja maksaa oman oppositiionsa. Miljonäärit lahjoittavat suuria summia yliopistoille, joissa kasvaa uusia markkinatalouden ja globalisaation vastustajia. Vapautta sekin.

Syyskuun 11. päivän hyökkäyksen vuonna 2001 toteuttivat miehet, jotka vihasivat arvoja, joita kansainvälinen kanssakäyminen edustaa. He halusivat edelleen valvoa omaa pyhää elinpiiriänsä, johon kuuluvat mm. hunnutetut naiset ja kunniamurhat.

Isku onnistui osittain. Se on aiheuttanut amerikkalaisissa ennen näkemättömän krampin. Yhdysvallat on kääntynyt sisäänpäin, eristäytymään ja on vainoharhainen, kuten takavuosien Neuvostoliitto. Turistin on helpompi päästä tämän päivän Venäjälle kuin Yhdysvaltoihin.

Mauno Koivisto tokaisi aikoinaan, että kehitysapu on sitä, kun rikkaiden maiden köyhät kantavat rahaa köyhien maiden rikkaille. Kehitysavussa on se perimmäinen rasistinen taka-ajatus, joka oli jo Ambomaan lähetystyöntekijöillä. Alkuasukkaat maksetaan almuilla entisille asuinsijoilleen, jotta he eivät uhkaa valkoisen miehen rauhaa.

Kehitysapu on imperialismien jatketta. Raha liikkuu hallituksilta hallituksille, avunantajat tekevät taloudellisia ja poliittisia sopimuksia kehitysmaiden yläluokan kanssa.

Juuri tästä syystä kehitysapu ei aina löydä perille sinne, minne vilpittömät avunantajat ovat sen tarkoittaneet. Kaupankäynnissä ketjun jokainen toimija ottaa osansa, vaikka afrikkalainen maatyöläinen edelleen saisi siitä vain murusia.

Globalisaation arvostelijat ovatkin usein kehitysavun innokkaita kannattajia. Globalisaatio on kuitenkin tehnyt paljon enemmän köyhien maiden hyväksi kuin kehitysapu.

Ihmisten eliniän odote kehitysmaissa on sadassa vuodessa noussut 26 vuodesta 64 ikävuoteen, joka puolestaan oli teollistuneen länsimaailman keskiarvo niinkin myöhään kuin 1950-luvulla.

Yli kolmenkymmenen vuoden ajan olen kulkenut poliittisena turistina eri maanosissa ja yhteiskuntajärjestelmiltään erilaisissa valtioissa.

Pohjois-Korea oli lohduuttoman oloinen valtakunta vuonna 1972 ja kuuluu sitä olevan vieläkin. Kuubassa kävin ensimmäisen kerran vuonna 1970. Sen jälkeen olen käynyt siellä kolme kertaa, viimeksi pari vuotta sitten.

Diktaattorit ovat aina inhonneet kansalaisvapauksia ja yritteliäisyyttä. Pohjois-Korean Kim Jong Il ja Kuuban Fidel Castro ovat rakentaneet valtakunnistaan vankiloita, joissa on pulaa kaikesta paitsi propagandasta.

Kolmekymmentä vuotta sitten maailman valtioista vain 35 oli demokratioita. Nyt niitä on lähes 90, yli puolet maailman maista! Jos globalisaatio on saanut tämän aikaan verta vuodattamatta, sitä pitää kannustaa eikä kahlita.

Etelä-Korea oli vuonna 1974 poliisivaltio, jossa kylläkin oli markkinatalous jo voimassa, mutta kansalaisvapaudet eivät.

Kolmekymmentä vuotta myöhemmin Etelä-Korea on demokratia ja kovaa vauhtia muuttumassa myös hyvinvointivaltioksi, jonka sosiaaliturva jäljittelee eurooppalaisia esikuvia. Ulkomaankaupan osuus kansantuotteesta on tuona aikana noussut

5 %:stä 40 %:ään.

Talouden vapauttaminen on moninkertaistanut palkkatason ja synnyttänyt toimivan ammattiyhdistysliikkeen. Ympäristöstä on ruvettu huolehtimaan. Halpatyövoimaa vaativa tuotanto, kuten tekstiiliteollisuus, on Etelä-Koreasta jo muuttanut halvempiin maihin ja luo siellä uusia työtilaisuuksia.

Vuoden vaihteessa matkustin kaksi viikkoa Vietnamin. Edellisistä kerroista oli aikaa kaksikymmentä vuotta. Harmaa ja iloton kommunistisen puolueen kokonaan kontrolloima sotilasdiktatuuri oli muuttunut yrittäjävaltioksi. Talouskasvu on jatkuvasti yli 8 % vuodessa ja kaupungeissa vielä korkeampi.

Vietnamin on opittu kantapään kautta. Kommunistit kostivat sodan jälkeen Yhdysvaltojen puolella olleille, niinpä yritteliäs väki karkasi rahoineen ulkomaille.

Tilanne synkeni 1990-luvulle tultaessa. Vietnam oli joka suhteessa eristetty maa, joka alkoi saada pohjoiskorealaisia piirteitä. Se joutui jopa tuomaan peruselintarviketta, riisiä. Nälänhätä uhkasi.

Vuonna 1993 kommunistit tekivät täyskäännöksen. Pakon edessä aloitettiin talouskokeilu, joka jatkuu edelleen. Tulokset ovat vaikuttavia. Vain kuusi vuotta myöhemmin köyhin viidennes oli kaksinkertaistanut tulonsa. Tästä on seurannut mm. lapsityövoiman käytön raju väheneminen. Köyhimmilläänkin perheillä on nyt vara lähettää lapset opintielle.

Vauraiden teollisuusmaiden väki voi mielin määrin kauhistella lapsityövoiman käyttöä kehitysmaissa ja vaatia lapsityövoimalla teetetyn tuotteen ostoboikotteja. Vaihtoehto on joko nälkäkuolema tai prostituutio, kuten historioitsija Kaari Utrio on huomauttanut. Maailmankaupan mukanaan tuoma vaurastuminen on tämänkin ongelman torjumisessa tehokkaampi kuin mikään boikottitoimi.

Skandinaviassa markkinatalous on ollut moottorina, mutta ohjauspyörän takana ovat istuneet demokraattiset päättäjät, jalka vuoronperään kaasulla tai jarrulla. Lopputuloksena on ollut joukko maailman kilpailukykyisimpiä, hyvinvoivimpia ja turvallisimpia yhteiskuntia.

Globalisaatio on niidenkin kohdalla on ollut avainsana. Ruotsi on vienyt tuotteitaan ja ideoitaan kaikkeen maailmaan jo vuosikymmenten ajan. Kun mukaan lasketaan viikinkien retket, puhutaan vuosisadoista. Suomalainen hyvinvointi on rakennettu samoille perustoille siitä lähtien, kun tervaa ja turkiksia alettiin vaihtaa suolaan.

Pohjoismainen vauraus on perustettu niin naisten, miesten kuin lastenkin riistolle. Sata vuotta sitten myös suomalaislapset tekivät raskaita ja ikäviä töitä. Vapaus tuli vaurauden myötä, askelmina äänioikeus, ammattiyhdistykset ja parlamentaariset kom

Kehitysmaat kulkevat nyt samaa tietä, mutta paljon ripeämmin. Jotkut vapautuvat ja vaurastuvat muita nopeammin, eräät rikastuvat ihan sikamaisesti, mutta sama nousuvesi nostaa pienetkin laivat.

Demokratiat eivät ole sataan vuoteen sotineet keskenään. Erään nuoremman taloustieteilijän mukaan maat, joissa on McDonald's myymälöitä, eivät turvaudu väkivaltaan.

Parlamentarismi on surkea tapa hallita ihmisiä, totesi Winston Churchill aikoinaan, mutta se on paras olemassa olevista. Samaa voi sanoa markkinataloudesta. Kaikki muut talouden muodot on kokeiltu ja huonoiksi havaittu.

Monipuoluejärjestelmä ja parlamentit pitävät valtiot vakaina. Työmarkkinasopimukset luovat ennustettavuutta. Toimiva oikeuslaitos kitkee korruption. Kun tähän lisää markkinatalouden, yhdistelmä on lyömätön.

Kurjuus kasvaa vain siellä, minne demokratia ei tuo oikeuksia eikä markkinatalous mahdollisuuksia.